

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: Vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

A bajai utcával szemközt Falezona-féle ház,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető közlemé-
nyek intézendők és minden díjak fizetendők.

Felelős szerkesztő:

DR. MOLNÁR GYULA.

Felírózati árak:

Egész évre 8 frt — Félévre 4 frt — Negyedévre 2 frt
Neptanióknak egész évre 6 frt Félévre 3 frt Negyedévre 150
Egyes szám ára 10 kr.

A takarmánykiviteli tilalom.

(Félhivatalos adatok nyomán.)

Alább tesszük közzé a kormány-
nak már jelzett rendeletét, a mely el-
tiltja a szénának, szalmának, lóheré-
nek, lucernának, búkkönynek akár
nyers, akár száraz állapotban, vala-
mint a szecsának a kivitelét az osztrák
és magyar monarchia vámtérületéről. A
takarmánykiviteli tilalom a rendelet
kihirdetésének napján korlátlanul ha-
tályba lép. A magyar kormány az
osztrák kormányval szemben határo-
zottan fentartotta magának, hogy in-
ditványára a kiviteli tilalom bármikor
megszüntetendő. Egyuttal megállapodás
történt arra nézve is, hogy a kiviteli
tilalom más takarmányműekre való
kiterjesztésének esetleges szüksége föl-
lött csak abban az időben fognak dön-
teni, a midőn már lehetséges lesz a
biztos tájékoztatás a termés összes meny-
nyisége iránt, tehát, csak az egész
aratás bevégeztével.

A tilalom előzményei a követ-
kezők:

Bethlen gróf földművelésügyi mi-
niszter már május hó első napjaiban
félhívást intézett Magyarország gazda-
közönségéhez, a gazdasági egyesületek-
hez és a megyékhez, hogy tegyenek
jelentést a szálás takarmány mennyi-
ségéről, hogy az ország egyes vidéke-
inek baján, a honnan már is panaszok
érkeztek, hogy nagy a takarmányhiány,
a más vidékeken netán létező takar-
mánykészletek mozgósításával segít-
hessen. A kereskedelemügyi miniszter
tudvalevőleg erre rendkívüli szállítási
kedvezményeket engedélyezett a magyar
állanvasutakon a takarmányműekre
nézve a belföldi forgalomban.

A május 15-éig beérkezett jelen-
tések a vetések állásáról ijesztően szo-
moru képét tárták fel a takarmány
tekintetében az egész országban uralko-
dó állapotoknak. Takarmányfelesleg
egyetlenegy megyekivételével sehol sem
volt; még szalma is csupán két nagy
uradalomban volt a szükséges meny-
nyiségen felül. A földművelésügyi mi-
nister ennek következtében újból pon-
tosan tájékoztatást óhajtott szerezni a

takarmány tekintetében a termési kilá-
tások iránt, mert időközben az egész
országból esőzéseket jelentettek. Az
országos gazdasági egyesülettől, az
erdélyi gazdasági egyesülettől s több
kiváló vidéki (zempleni, nyitrai, borsodi)
gazdasági egyesülettől, valamint az or-
szág 38 vármegyéjéből beérkezett je-
lentések nemcsak arra indították a föld-
művelésügyi kormányt, hogy az ország
gazdaközönségéhez nyári takarmány
vetése és póttakarmány beszerzése ér-
dekében figyelmeztetést intézzen, ha-
nem saját hatáskörében is intézkedett,
hogy az erdszét lombtakarmányt gyűjt-
sön: így vélvén a beállható nagy téli
takarmányszükségletet a rendkívüli vi-
szonyok közt is fedezni.

Mindezek az intézkedések az e-
gész ország gazdaközönsége részéről
tényleg majdnem egyhangúlag — e-
gyetlenegy gazdasági egyesületnek, a
temesmegyeinek kivételével — kedve-
zően fogadtatván, ez a körülmény, s
az ujabban érkezett megbízható jelen-
tések a földművelésügyi minisztert arra
indították, hogy végül kezdeményező

TÁRCZA.

Az utolsó rovas.

(Baumbach).

Bucsecsókot kérek, Anna,

Íde vele, édesem.

S még egy kancsó bort, mert immár

El köll mennem énnekem.

Árát rödd a többi mellé

Főli a kamra ajtaján;

Ott a kréta — S türelemmel,

Békességben várj reám.

Zöld a rét. S ha rajj' a fűbe

Harapok talán bele;

Köténykédet fogd fel és a

Rovást töröld le vele.

Révész Ernő.

A hétről.

(Fővárosi levél.)

A legöregebb emberek sem emlékez-
nek arra, hogy uborka-szezonban annyi lo-
vagias affér teremjen, mint mostanában.
Polónyi kihivatta Eötvöst, — Eötvös nem
fogadja el a kihívást. Polónyi kihivatja
Eötvös segédjeit, a segédek visszautasítják
a kihívást. Most természetesen a segédek
a sor: ezek hívják ki egymást.

A publikum, mely ilyenkor minden
csekélységért hálás, jóízűen nevet e farsangi
bohózaton s zajos derűtséggel várja a be-
csületbíróóságok összeülését, melyek az ösz-
szebogozódott afférekön okvetlenül szintén
hajba fognak kapni s támadnak afférek a
végtelenségig. Ezeknek az afféreknek a mu-
latságos voltán az a körülmény sem változ-
tat, hogy csupa függetlenségi képviselők
közt merültek föl s éppen akkor, mikor
Kossuth üzenetéhez híven a kettészakadt
pártnak újra egyesülni kellene, egymás
keblére borulván.

Ám mégis, azt hiszem, csak külső
megjelenésükben látszanak e dolgok mulat-
ságosoknak. Lényegükben komolyak, na-
gyon komolyak. Tartozzék bárki bármely
politikai párthoz, ha jó hazafi, nem láthatja
örömmel egy erős ellenzéki pártnak a

szertezüllődését, nem láthatná a mienknél
kedvezőbb viszonyok között sem. Azoknak
a szívét pedig, kik meggyőződésből tartoz-
nak a szélsőbal táborába, méltán töltheti el
keserűség, napról-napra világosabban tűn-
vén ki, hogy a szélsőbal kettészakadását
nem elvi differenciák, hanem személyes
torzsalkodások, gyűlölködések okozták,

Még csak az ímént lezajlott Váson-
kegy-váltópör kellett, hogy a szélsőbal
két vezére: Eötvös és Potónyi közt a sze-
mélyes ellentét a legviszatasztóbb módon
élesedjék ki s ha egyebet nem, azt a ta-
nulságot mindenki levonhatta e pör tárgya-
lásán lejártszott jelenetekből, hogy a kép-
viselőség, ha össze is fér valahogyan az ügy-
védséggel, de már a pártvezériséggel se-
hogysém.

A pártvezérnek vagy olyan férfinak
kell lenni, a milyen volt megboldogult Irányi
Dániel, ki szerényen megélt a képviselői
fizetésből s minden öráját a hazának szen-
telte; vagy olyannak, aminő Apponyi Albert
gróf, aki vagyonilag független s szintén
egyedüli hivatásának él.

Az, aki komolyan veszi a politikai
pályát, a ki mint képviselő egész lélekkel
akarja szolgálni hazáját s pláne pártvezér-
ségre vállalkozik, annak nem szabad ügy-
védi irodát tartani, nem szabad üzleteket

lépéseket tegyen a netán szükségessé váló kiviteli tilalom kibocsátására. Az osztrák kormány kezdeményezéséről e kérdésben soha sem volt szó. A földmivelésügyi miniszter azután érintkezésbe lépett Wekerle miniszterelnökkel s a vele létrejött megállapodások után — az adatok további szorgos kutatása mellett — hivatalos alakban tovább folytak az előkészítő tárgyalások. E tárgyban ugyanis jegyzék intézettek az osztrák földmivelésügyi miniszterhez a mire annyival több ok volt, mert az ország minden részéből jöttek jelentések, hogy Németországból, Angliából, Franciaországból, sőt Olaszországból is sok megrendelés érkezett takarmány szállítására. Az ennyire fenyegető veszéllyel szemben a földmivelésügyi minisztérium kénytelen volt sietetni az elővigyázati és övrendszabályokat, mert a szálás takarmány semmiképp sem tekinthető a mezőgazdaság szabad rendelkezésre álló termékének, a mely hártalan mennyiségben volna piacra bocsátható; a marha-takarmány feltételül a gazdaságban magában értékesítendő. A takarmány hiány képes volna mezőgazdaságunk egyensúlyát annyira megzavarni, hogy az állatállományunk szaporítása és javítása érdekében évtizeden át folytatott törekvéseink egyszerre meghiúsulhatnának és csekély anyagi haszonért rövid pár hó évtizedekre kiható visszaesést okozhatna. A földmivelésügyi kormány semmiképp sem tarthatta szem előtt azt, hogy itt kereskedelmi érdekek lehetnének mérvadók, miután a takarmány nem eshetik ugyanazon megítélés alá, mint a gabonaművek, különös tekintettel arra, hogy a takarmány hiánya semmi más által nem potolható.

Hogy a kérdés mennyire fontos ránk, azt külön hangsúlyoznunk nem kell, hiszen az állatállományok létele attól függ van-e bőséges takarmány vagy sem.

Állatállományunk ugyan hajdan sokkal nagyobb volt darabszám szerint, mint most. Igen sok juhászat volt az országban; a juhállomány meghaladta a 15 millió darabot és most aligha több a juhok száma, mint 7—8 millió darab. Lóállományunk sokat fejlődött ma hatalmasabb mint valaha volt; — aligha csalódunk, ha az állományt, mely 1884-ben 1.75 millió darabra rugott, 1.90 millió darabra becsüljük. Szarvasmarhaállományunk darabszáma 4.88 millió volt 1884-ben. Közel tíz év óta azonban sokat változhattak a viszonyok, nem a ragadós tüdőlob fertőző betegség hatása alatt, hanem a legeltetési körülmények — nehézségei folytán is. A szarvasmarhaállományt kerek összegben legfeljebb 4.5 millió darabra becsülhetjük.

A sertésállomány — 1884-ben 4.80 millió darabból állott — tíz év alatt és a kedvező árak befolyása alatt alkalmasint szaporodotts ma hátra 5 millió darabra becsülhetjük. A kecskeállomány folyton csökken, figyelembe nem igen jöhet; 1884-ben 270.192 darabból állott. — Egyre-másra tehát az állatállomány inkább kisebb ma darabszámra, mint volt 10 év előtt is; összesen pedig mintegy 19—20 millió darabból áll.

Mindeneket egybevetve, mi a magunk részéről megokoltnak, de egyelőre korainak tartjuk a kiviteli tilalmat.

B.

csinálni, vasutakat építeni s kitenni magát ezáltal annak, hogy neve bepiszkolódjék.

A pártvezéreknek ezenkívül is kijut bőven a piszokból, a gyanúsításból. Példárá Apponyi Albert, a ki első fejtette ki (1890-ben) a parlamentben azt az egyházpolitikai programot, melyet ugyazólván ma az egész ország magáénak vall, a ki azóta számtalanszor megérősítette tiszta, nemes, szabadelvű nyilatkozatait; és mindhiába, azért folyton akadnak újságok, melyek mindaddig nem akarnak bizni Apponyiiban, míg — kormányra nem jut. Ha egyszer odajutott, akkor aztán lehet akár ultrakerikális: minden cselekedete ultraliberális létszen s hozsánnával üdvözöltetik.

Ma azonban minden koca-újságíró szemére veti, hogy: 1. katolikus, 2. jezsuitáknál tanult, 3. misét hallgat.

Széles e hazában minden embernek megbocsátják, hogy római katolikus, csak öneki nem. Senkinek a szemére nem lobbantják, hogy a jezsuiták iskolájában tanult, csak öneki. Senkinek fel nem hánytorgatják a vallásosságát, csak öneki.

Csodálatos egy világ ez a mai. Nem képes elhinni egy művelt emberről, hogy vallásos legyen. Pedig talán senkinek e világon olyannyira nincs szüksége, mint éppen a közpályán működő s vezérszerpep vívó

embernek hogy az emberek bántalmi, silány gyanúsításai elől istennek házába meneküljön s vérzőszívére ott keresen balszámot. A századvég cinikus gyermeke nevet ezen, de a kinek lelkében van nemes tartalom, nem gunyolja ki azt, a ki még tud imádkozni.

Apponyi Albert e héten Szempcezen járt s ottan mondott egy nagy beszédet. Becsületes, hazafias beszéd volt. Mielőtt azonban szónoklatra került volna sor, a szempezi templom harangjai misére hívták a hívőket. Apponyi Albert, Magyarországnak ez időszerint minden pártbeli ember által elismert legnagyobb talentuma — templomba ment és imádkozott. Templomba ment, a mint azt megteszi Budapesten minden vasárnap és bárhol, a hol a vasárnap találja. És Apponyit ezért meggyanusítják. — Lám, lám, a klerikális.

És kint a szónoki emelvénnyel mondja, megkövetelem, hogy a polgári házasságról szóló törvényjavaslat mindenek fölött szabadelvű legyen s im ugyanazok az újságok, melyek csak úgy dobálódzanak a liberális jelszavakkal, nekiesnek: lám, lám, a klerikális.

Lehozhatja a csillagos eget; mégis csak klerikális. Mert a hallgatók közt vannak katolikus plébánosok is, persze hogy klerikális! Vagyis e ragyogó okoskodás

A takarmánykiviteli tilalom. A kormány a takarmánykivitel eltűltására vonatkozólag a következő rendeletet bocsátotta ki:

A magyar minisztertanács elhatározása alapján és egyetértőleg az érdekelt császári királyi osztrák minisztériumokkal a széna, mindennemű friss és szárított takarmányfüvek, szalma és szecska kivitele az osztrák-magyar vámtérület összes határain megtiltatik.

Ez a tilalom azon a napon lép életbe, amelyen az egyes vámhivatalok tudomására jut és visszavonásig érvényben marad.

Azok a takarmányküldemények, melyek 1893. évi július hónap 20-ig vasuton vagy hajón külföldre való elszállítás végett feladattak, a tilalom alól kivételnek.

Iskolai reformok. Eltekintve a tervbe vett középiskolai nagy fontosságú reformtól (egységes középiskola), egész sorozata áll napirenden más, szintén közoktatási természetű reformoknak. Így többi közt az iparos tanonciskolák, az alsófokú, ugyszintén a középkereskedelmi iskolák szervezete s tanulmányi rendje van reformáló munkába véve.

A járásorvosi állás megszüntetése. A közegészségügyi tanács egy legújabb benyújtott munkálatában azt javasolja a belügyminiszternek, hogy szüntesse be a kormány a járásorvosi intézményt és kapjanak a kör- és községi orvosok mint állami hivatalnokok 600 forint fizetésminimumot, a melyhez azután még a látogatói díjakat és nagyobb kerületekben a fuvardíjakat kapják. A javaslatra az indította a köz.

szerint csak az a politikus liberális, ki hallgatóinak sorában ott tiszteletli a szadagórai csodarabbit!

A ki e különös dolgokat figyelemmel kíséri, látni fogja, hogy a liberális jelszavak zászlósa egy végzetessé válható tulajdánba esnek s a liberalizmusról prédikálásba maguk válnak illiberálisakká. Lassanként arra ébredünk, hogy kész szerencsétlenség katolikusnak lenni, pedig hát az volna minden becsületes hazafi törekvése, hogy egyenlő jogokban és tiszteletben részesedjék minden felekezet, s e ezél előreshez éppenséggel nem szükséges egymás érzékenységének a megsértése.

Magam is belátom, hogy mindezt megírtam volna akár Kutyaabagostól is, de viszont önöknek is el kell ismerni, hogy ezeknél aktuálisabb dolgokat Kutyaabagoston sem találtam volna levelemnek tárgyul.

Székely Huszár.

egészségügyi tanácsot, hogy Magyarországon a körorvosi állásoknak legalább egy negyed része betöltetlen, a minnek az az oka, hogy a községi és körorvosoknak nagyon rossz a helyzete. Ugy kell kikönyörögniök a fizetésüket a bírótól és jegyzőtől, a kiktől ennél fogva teljesen függnek anyagilag. Ha a kormány a javaslatot elfogadná és a reformot behozná, akkor ez állásokra többen is jelentkeznének, mert nyugodt jövőt biztosítanak maguknak. A közegészségügyi tanács javaslatát a belügyminiszter haladéktalanul tárgyalni fogja, s nem lehetetlen, hogy a reformot még e nyáron behozza.

Baross Gábor szobra. Mi se bizonyítja jobban azt a nagy népszerűséget, melyben nagy nevű kereskedeimi miniszterünknek, Baross Gábornak része volt, mint az emlékszobrára megindult gyűjtés eredménye,

Az alkotmány helyreállítása után is 15 év telt el, amíg Petőfi Sándornak és gróf Széchenyi Istvánnak szobrát emelt a nemzet kegyelelte, a budavári hősök emléke negyvennégy esztendő után készült el s akkor se gyűlt rá több össze harminczhatezer forintnál, a szabadságharc-szoborra tíz esztendeje foly a gyűjtés és még nincsen 200.000 forint együtt. A társadalom e közönyével a Baross-szobor végrehajtó bizottsága nem találkozott. Ma már 83.653 forint 80 krajczár van együtt a Leszámloló-bank pénztárában a Baross-szobor céljaira. Ebbe az összegbe nincs betudva Győr város 250 forintja, a fő- és székváros 5000 forintja és az a 800 forint amelynek befizetésére Csáky Bálint budapesti mérnök kötelezte magát, aki 1000 forintos adományának első részletétől 200 forintot már befizetett.

Körülbelül 90.000 ft áll tehát a szoborbizottság rendelkezésére, amely összeg kamataival együtt a 100.000 forintot meg fogja haladni.

A pályázatot már kihirdette a szoborbizottság és annak határideje 1894. évi február 15-ére van kitűzve.

A tanítói vizsgálatok reformja. A közoktatásügyi miniszter szabályzatot dolgoztatott ki a felső nép- és polgári iskolai tanítók és tanítónők képesítő vizsgálatára tárgyában. Az új szabályzat szerint a magántanulók ezentúl nem mehetnek okleveleik bemutatásával egyszerre képesítő vizsgálatra, hanem kötelesek minden osztályból külön szakvizsgát kiállni. A tanév folyamán ezentúl háromszor tartanak vizsgálatokat. A vizsgálatok megtartása végett országos vizsgáló bizottságot szerveznek, melyek egy-egy elnökből, alelnökből, ministeri biztosból s kellő számú bizottsági tagból fognak állani. Az elnököt a miniszter nevezi ki öt évre. A vizs-

gálatok három részből állanak, nevezetesen szóbeli és írásbeli vizsgálatból, végre gyakorlati tanításból. Az új szabályzat a jövő tanévben lép életbe.

Különlélek.

— **Pályázat van hirdetre Mosorin, Vilova és Lok községekben** körorvosi, Filipován r. kath. néptanítói, Apatinban gyalogrendőri, a zombori pénzügyigazgatásnál gyakoronoki állásra.

— **Áthelyezések.** Balogh Péter zombori áll. főgymnasiumi helyettes tanárt a szolnoki állami főgymnasiumhoz rendes tanári minőségben helyezte át a miniszter. Sajnálokunk ezen örvendetes előléptetésen, mert a zombori társaséletre veszteséget jelent. — A miniszter dr. Mayer Károly hődmézővásárhelyi evangélikus református főgymnáziumi rendes tanárt a zombori állami főgymnáziumhoz helyezte át.

— **Ujvidék város haladása.** Az utolsó évtizedben örvendetes módon emelkedett minden tekintetben Ujvidék városa, a mi különösen a város kiterjedt kereskedelmi forgalmának köszönhető. Nemrégiben telefon hálózatot létesítettek a városban, majd elhatározták, hogy Ujvidék, Zombor és Baja között vasutat építenek. E mellett építenek templomot a belvárosban a katolikus hívek részére, igazságügyi palotát, honvédkaszárnyát, egy hatalmas gőzmalom s konyakgyárat, továbbá polgári leányiskolát, új városházát s színházat. Ujvidéken tehát nemskára általános lesz az építkezés s pár esztendő alatt úgy megváltozik a város, hogy bűzke lehet majd rá Bács-Bodroghmegye.

— **Negyven éve tanító.** Janikievits Tamás a szegedi görög-keleti hitközség kántortanítója, most töltötte de ezen pályán működésének negyvenedik évét. Janikievics Szegeden született és iskolát Zomborban elvégezvén, T o v a r i s o v á n volt tanító tíz évig. Szegeden 1863-ban választották meg és e szerint már ott harmincz éve működik, megelégedésére községének. Az öreg tanítónak nincs vágya semmitféle zajos jubileumra. Többre becsülne, ha biztosítva volna a nyugdíja. Mert ennek a vágya és szüksége esik már legközelebb — negyven éves szolgálat után.

— **A szabadkai számonkérőszék ülése.** Szabadka város számonkérőszéke legutóbbi ülésén először is meghallgatta a közigazgatási tisztviselők mult felévre vonatkozó tevékenységének kimutatásait, azután számon kérte a hátralekös ügydarabokat, végül pedig behatóan megvizsgálta a munkakönyveket. Ennek vezetével konstátálta, hogy a közigazgatási ügymenet szabályszerű s erről jegyzőkönyvet vett fel. Az elnök Vojnits főispán szintén elismeréssel nyilatkozott a városi tisztviselők legnagyobb részének szorgalmáról.

— **A kaszinó-egyleti dalárda a jövő hét folyamán hangversenyt fog rendezni.**

— **A tennis-club** ma d. u. hat órakor versenyt rendez.

— **Az export-gőzmalom tárgyában** a minap hozott közgyűlési határozatot megfellegbezték, azért, mert a sineknek a militicsi útra való lerakása a kocsiforgalomra hátrányos.

— **A vármegyei községi tanítóegyesület** f. é. szeptember 8-és 9-ik napján Zentán fogja megtartani 21-ik közgyűlését.

— **A városi faiskola** az eladott csemeték után a mult évben 1553 frt jövedelmet hajtott, mely összegből a kertésznek 383 frt jár.

— **A kolera ellen.** A város rendőrkapitányi hivatala a következő felhívást teszi közzé: "A nagyméltóságú magy. kir. belügyminiszter urnak a kolera elleni óvintézkedések megtétele tárgyában folyó évi 58505 szám alatt kiadott magas rendelete alapján felhívom a t. közönséget, hogy házaikban lévő szemét, pócegyűrtöket s egyéb büzt árasztó hulladékokat hetenkint kétszer annál bizonyosabban fertőtlenítsék, mert a mulasztás a mulasztó felek költségén hivatalból pótoltatni fog."

Nyilvános közhalályeken (fogadók, vendéglők, korezmák, egyetek stb.) a fertőtlenítés naponként eszközöltendő.

Eltekintve attól, hogy a mulasztás a legszigorubbán megtoroltatni fog, — de tekintettel a közelgő kolera kiszámíthatlan hátrányára — elvárom a t. közönségtől, hogy kötelességének lelkiismeretes teljesítése által a hatóságot nehéz feladatában támogatni fogja.

Az ellenőrzés folyó hó 26-án veendi kezdetét, mely naptól a fertőtlenítés a mulasztók költségén hivatalból eszközöltetni fog." —

A főlhívás kegyetlenül van megfogalmazva, de hát ezt ne tekintse a közönség és mindazáltal fogadjon szót neki, végre is a szándék jó és a magunk egészsége forog kockán.

— **Öngyilkosság a borsódi pusztán.** Müller Pétert és szolgálóját f. hó 17-ikén virradóra halva találták meg a Müller borsódi méhésében. Müller maga lötte agyon cselédjét, egy 20 éves leányt, azután önmagát. Mindkettő azonnal meghalt. A szerencsétlen méhés egy németül írott levelet hagyott hátra, a melyben értelmesen elbeszéli egész szerencsétlenségét, mely őt lassan, folytonosan a halálba szorította.

Eredetileg bodnár volt Müller, de felesége utálta a mesteriségét, folyton azzal gyötörte, hogy mezei gazdálkodásba kezdjen. A békesség kedvéért erre is reállt, noha mesterisége jól ment s tisztességesen jövedelmezett. De az asszony akkor is dologtalan maradt, nem segített, ha kapálás vagy kaszálás volt, azt mondta ő nem tud a napon lenni, mert nagyon faj a feje. Cselédet kellett fogadnia és ő szerencsétlenségére szerelmebe keveredett cselédével, Trenka Magdolnával. Nem csuda — mondja a levélben — hiszen 17 évi házasságom alatt a feleségemmel nem volt egy boldog óráim sem. Megfeledkezését szegény követte, azért otthagya faluját, Sztanisicsot és Borsodra ment lakni ki a pusztára, méheivel együtt. Ott együtt akart élni a szeretőjével, de ezt a leány szülei nem akarták megengedni. Erre aztán közös akarattal mentek a halálba.

— **Lovak veszedelmé.** Szabadkáról jelentik, hogy ott a takonykór járványserülleg lépett fel a lovak között és a gazdaközönség nagy rómületére jelentékeny számban szedi áldozatait. A hatóság a járvány terjedésére erőlyes intézkedéseket tett és több fertőzött állatot már le is lövetett.

— **Allami ménvásárlás.** A földmívelésügyi miniszterium nagyobb ménlővásárlást eszközöl az állam részére, s felhívja azokat a tenyésztőket, kik három és fél évet betöltött, de a nyolcadik évet meg nem haladott ménlőval bírnak s azt eladni óhajlják, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb a jövő hónap 20-áig jelentsék be.

— **A megyei iskolák értesítőiből.** A zentai községi gimnáziumba beiratott 150 tanuló, vizsgázott 140. A tanulók nemzeti viszonyairól nem tesz említést az Értesítő. Mindenből jeles volt: az I-ső oszt.-ban Roth Dezső, a II-ban Kriksz András, a IV-ben Tauber Rezső. Az intézet megülte március 15-dikét, gyászmisét tartott a 13 aradi vértanúért okt. 6-án s ünnepet rendezett a király nevenapján és a koronázás évfordulójakor.

— **A bajai állami tanítóképző-intézetbe** fölvettek 74 növendéket, vizsgázott 70; anyanyelvre szerint 58 magyar, 7 német, 5 szerb. Az intézetben különös nagy súlyt

vetettek a testedzésre, fürdőre, korecsolyázásra, kirándulásokra, tornázásra; az Ertesítő külön kimutatást közöl a növények koráról, tornaeréről, mellbőségéről, masszázsáról, testsúlyáról, valamint arról is, hogy ki dohányzik, ki nem. Ünneplés csak egy volt: a koronázás jubileumán, az Ertesítőt Bartsch Samu dr. igazgató közli.

— **Titokzatos börtönőr.** A múlt héten egyik este M. szabadkai korecsomáros fiatalembere beállított egy köpenybe öltözött, oldal fegyvert viselő börtönőr és ott enni, inni valót kért. Beszéd közben felhozta, hogy Temesvárról most érkezett, egy rabot kísért Szabadkára. Mikor már megvacsorált és egy liter bort is megivott, azzal a kérdéssel fordult a korecsomárhoz, hogy kölcsönözze neki oda az ő ezülv ruháját egy óra hosszára, mert ő bizonyos nyomozást akar teljesíteni, a börtönőrre pedig gyanúsá tenni eljárásában. A korecsomáros még ennek daczára sem engedte át ruháját, mert gyanusnak tűnt fel előtte az ajánlat. Még gyanúsabbá vált akkor, mikor a börtönőr egy órai használatot 20 forint ígért neki; éppen ezért határozottan visszautasította az ajánlatot. Erre a börtönőr megbántódva eltávozott. A korecsomáros azonban távolról szemmel kísérte, mert megvolt győződve arról, hogy ez a börtönőr nem törheti jóban a fejét. Egy kevés csavargós út megtétele után a börtönőr óvatosan szétüszített és egy híd-paddló mellett letérdelve a téglát kezdte oldalfelegyverével kibontani. Nem sok ideig tartott a munka, mert igen gyorsan dolgozott. Hogy mi volt ott elrejtve és mit vett onnan ki, azt még gyanítani sem lehet. A korecsomáros alig várta, hogy a börtönőr eltávozzék onnan, oda rohant a gödörhöz, de a kiszedett téglák és friss homokok kívül mást nem talált. A korecsomáros másnap jelentést tett a kapitányságnál, a ki büntényt sejtve, a vizsgálatot megindította és most nyomozza a titokzatos börtönőrt. Ennek a nyomán Antunovits I. alkaptány Szegedre utazott, a hol a „Csillag” börtönben alkalmazott egyik altiszt személyében a titokzatos börtönőrt letartóztatta és azt Szabadkára vitte s vizsgálat alá vette.

— **Jókai-jubileum Bajmokon.** A bajmoki ifjúság f. évi július hó 29-én a Lichtneckert Antal féle vendéglő kerthelyiségében Jókai-jubileumot rendez. A tiszta jövedelmet a Bajmokon építendő apácázárdára fordítják, Belépti jegy ára: 1 korona. Az estély műsora a következő: Hymnus. Éneklés az énekkar. Prolog. Irtá: Révész Hugó, szavalja Schossberger Elvir. Két nő egy férfi ellen. Irtá: Dumanoir. Személyek: Clarisse, Schossberger Olga; Eugénia; Veréb Kornélia; Martinet, Ehrenreich Dezső. Kit tetszik keresni? Jókai Mórtul. Főelővassa Révész Ottó. A munkácsi rab imája, irta: Jókai Mór. Szavalja Révész Hugó. Az első férj irta: Bayard. Személyek: Blanchet, nagykereskedő Révész Hugó. Arsenie, neje Schossberger Elvir. Viktor, ennek fia első férjétől Ehrenreich Dezső; Juliette, Blanchet unokahuga, Schossberger Olga. Bonin Révész Ottó. Szózat, éneklés az énekkar.

— **Villamvilágítás Zentán.** Siemens és Halske, budapesti cég, egy megbízott által ajánlatot adott de Zentaváros képviselőtársaság, melyben neveztett cég azt jelentette ki, hogy azért az összegért amennyi egy a városnak az utcák évi világítása körül, ezért a díjért (6000 forint) ugyanannyi villamvilágítást fog a városban szerzte felállítani és egész éven át világíttatni. Az ajánlat a városra s ennek haladására nézve oly előnyös, hogy annak elfogadása szinte biztosnak mondható.

— **Anna-bál Palicson.** A szabadkai első zenekar f. hó 23-án, vasárnap este 8 órakor a palicsi nagyvendéglő termében „Anna-bál”-t rendez.

— **A tíznyolcezer forintos lopás.** Megemlékeztünk már arról, hogy Szabadkán Bezeredy István huszárfőhadnagyot szolgálja, Széll Kálmán 18.000 forintot értékű papírt ékszer és aranyt ellopott. A nyomok szerint a tolvaj Budapestre szökött s ezért a szabadkai rendőrkapitány felment Budapestre, hogy a fővárosi államrendőrséggel együtt nyomozzon. Így aztán kiderült, hogy Széll Kálmán tulajdonképpen Szomolai József többször büntetett urasági inas, aki azelőtt építész-rajzó volt. Legutóbb egy, a fővárosban elkövetett betörésért négyesztendei fogságra ítélt el, amelyből alig néhány hét előtt szabadult ki. A tolvaj azonban már a fővárosból megszökött s így a nyomozás eredménytelen maradt. Szomolait Európaszerzte körözött a rendőrség. Ujabb hír szerint Szomolay József Vácra ment. A tolvaj hűfőn, míhlyt Szabadkáról a fővárosba érkezett, itt berkoesit fogadott s kihajtatott Vácra. Szomolay a vasút mellett lévő kurti korecsomáros szállt meg. Közben bórondjót kinyitotta, cisült az a tiszti revolver, melyet Bezeredy főhadnagytól ellopott és a töltés magja az ablakon keresztül az utcára hatolt, a hol sokan járnak, de a töltés szerencsésen senkiben sem tett kárt. A vasút mellett ácsorgó városi rendőr a nagy népszerűletre figyelmesse tőve, rögtön beállított az idegen urhoz, de ez megnyugtatta egy pár forinttal. Szomolay elküldött aztán Lindner Albert vázei kereskedő ügynökért, kit régebb idő óta ismer, és nagy örömmel mesélte neki, hogy őt most váratlan szerencse érte. Gróf Bezeredy, kinek ő törvénytelen gyermeke, örökre fogadta s illő módon ellátta pénzzel. Meghíatta Lindert és együtt mulatott vele az egész napon át. A nagy ebéd után a korecsomárosban levő kerthelyiségben Szomolay-gróf Bezeredy, a Bezeredy Flaubert pisztolyával egész délután czélba lövöldözött. Minthogy a kert az utcára nyílik és a vasút közvetlen közelében van, nagy és kíváncsi tömeg nézte az újdonsült grófnak ur kedvtelését, ki a szegény ügynökkel czéllövészet versenyt rendezett. A folytonos lövöldözés híre végre a városkapitány füléhez is eljutott és mire a városi rendőrség megérkezett, Szomolay-gróf Bezeredy az estély tizenegy órai vonattal Bécsbe utazott. A vázei rendőrség csak a Lindnernek ajándékozott hét darab régi ezüstspénzt kerithette meg, de a tolvaj kiszlott kezei közül.

— **A szabadkai közösi főgimnáziumba** fölvettek 587 tanulót, vizsgázott 508. 387 magyar, 29 német, 23 szerb, 69 bunyevác. Tiszta jeles volt: az I. oszt. ban Oszter Péter, Meznerich Béla, Sebők Dezső, a II-ban Bakácsy János, Braun Ede, Kovács János, Bengyel János, a III-ban Czuczis Lajos, a IV-ben Horvátszky Tamás, az V-ben Krausz Armin, Reinitz Béla, a VI-ben Horovitz Jenő, a VIII-ban Wolf Vilmos. Eretségére jelentkezett 20, sikerrel végzett 15, jelesen éret 3. A végzett ifjak közül 6 választotta a jogi, 4 a kereskedői, 3 az orvosi, 1 a tanári, 1 a ménői pályát. Az Ertesítő-be Petényi István írt tanulmányt: Sorstragédia-e Schiller Wallenstein-ja? címmel.

Az Endors-főle cirkuszit eléggé látogadják; a produkcióit meglehetősen változatosak s az igazgató két lánya Paula és Marianne kisasszony állandó vonórót gyakorol az arany-ifjúságra. Mindkét hölgy pompásan áll meg a lovat

Henneberg G (cs. kir. udvariszállító) selyemgyára Zürichben, privátmegrendelőknek közvetlenül szállít: fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenként 45 krtól 11 ft 65 krig postabér és vámentesen, sima, csikos, koezkázott és mintázottakat, damasztot stb. (míntegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín s árnyalatban). Mínták póstatordulóval küldetnek. Svájczba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. (1)

A közönség köréből.†)

Már egynehányszor a tek. szerkesztő ur becses engedelmével igénybe vettem b. lapjában a közönség érdekeit illető kis te-rekészt, — most újból bátorodom azt igénybe venni; — mert hiában én is félek a kolerától. Már pedig a rossz viz igen könnyen előidézhetheti a betegséget; hogy pedig a vasuti vizet árulók nem vasuti vizet, hanem a sztapári, csonoplai és más-utakon levő kutak rossz vizeit árúsítják az tény! És dohos hordóikban hordják a mindenféle kutakból megtöltött egészségtelen rossz vizet. — Már ha a tek. rendőrkapitányság falragaszok által felhívja a közönséget a kolera elleni óvintézkedések megéltelére, akkor az állítólagos vasuti vizet áruló atyafiakra is terjeszse ki a vizsgálatot, hogy azok tiszta hordóikban, — vagy „vasuti vizet”, — vagy pedig ártézi vizet árúsítsanak! Ha ők erre nem képesek, akkor az egészségtelen, betegséget előidéző rossz viz elárúsításától tiltassanak el.

Egy visívó polgár.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

CSARNOK.

A szabadban.†)

— A való fantáziája. —

Rajongok a természetért s annak színpompában ragyogó gyermekeiért: az illatozó mezsei virágokért.

— Fel is keresem őket, ha hivatászerű kötelességem teljesítése után pár pernyi szabad időm van; de különösen a nagy szünidők alatt egyetlen délután sem mulasztom el, hogy fel ne keressem a mezőt, el ne menjek az erdő árnyas fái alá s ne gyönyörködjem a természet nagyszerűségében, az illatozó virányos térekben; hogy nagy lélegzetvétellel ne szívjam az úde, frissítő leget s megpihenve a haragos zöld lombkaszorus fák alatt, ne hallgassam a természet egyszerű dalosainak harmonikus zenéjét.

Ugy el tudok ilyenkor merengeni, hogy észre sem veszem, mikor a nap a távol hegyek között lehanyatlak s az alkony szürke köpenyében burkolja a látókört. Gondolataim — „e sebes szárnyú sasok” — megindulnak, bebarangolják a távot messze, messze felkeresik azokat, a kiket a sors szétválasztott tőlem s ökször elfáradnak mire odaérnek, a hol feltalálják azokat, a kiket keresnek.

Igy utlem egy forró júliusi nap délutánján egy százasod tölgy árnyában az erdő tisztán, kifáradva a mező virágainak szemelédésében, melyeknek illata kábítólag hatott egész idegzetemre.

A tölgy egyik zöldellő lombján bús gerle turbékkelt, vára a párját; a melábus hangok úgy egybeillettek kedélyhangulatommal, hogy szinte rosszul esett, mikor a bituló madár párja megérkezett s a bús hangokat, azok az örömet kifejező nevetés váltotta föl, melyet a természet madarai közül egyik sem tud úgy jelezni, mint a gerle.

A boldog pár a dobogó kis szívek boldogságát jelentő csókot váltott, együtt, nevettek egy pár percig, aztán együtt étettek meg a kis fészék pelyhedző magzatait; úgy élczémekt őket s szinte irigyletem a boldogságot tőlük, pedig ily boldogok vagyunk mi is otthon kis családi körünkben, mint ez a gerlepár. Boldogok s mégis oly nehéz kő nyomja az én szívemet, oly súlyosan nehezedik valami kimondhatatlan lelkekre, hogy szeretnék tőle minden áron menekülni, de nem tudok.

A gerlemema felváltotta a gerleapát s most ő rúpillt el, hogy a papa feltigyele-

†) E cikket a „Tanitók Szava” szerkesztője becsatolta rendelkezésünkre. Az említett lapban csak július végén fog megjelenni. Nézi!

te alatt visszamaradt picikék számára az elfogyott mag helyett új készletet szerezzon be.

A him — ébreszt természetű lévén, — nem bűgött önabban hangon eltávozott párja után; csendesen elaltatta magzatait, aztán szőttekintett, láttam, unatkozik, s keres valakit, a kivel társaloghasson.

Egyszerre észrevett engem a fa tövében, s megszólított: — mit meresz-e egyedül s mért szegzed tekintetedet oly merően az előttem elvonuló semmiségbe?

— Gondolkozom, — volt rövid feleletem, azt hívné, hogy a gerle megérti, hogy nincs szándékom társalgásba merülni vele.

Tévedtem. — A erdők elusztó gyermeke nem vett tudomást elszámitó rövid válaszmórról, hanem tovább beszélt: — Tudom, hogy gondolkodol, sőt azt is tudom, mint mindjárt meggyőzőlek róla, azt is tudom, hogy miről gondolkodol; pedig kár gondolkodnod, mert a gondolat nem elég ott, a hol tenni kell, s egy ember nem tehet ott semmit, a hol 25 ezer ember vállvetett munkája vezethet csak eredményre; tudom jól, hogy a falu tanítója vagy, ismerlek rég, hisz sokszor pihez az itü fészklünknek védelmet nyújtó tölgylánk tövé-nél, s mindannyiszor azon gondolkodol, miért kell annyit tűrnie a néplevelés szent ügyéért buzgoló apostoloknak, — a tanítóknak, miért kicsinyli az emberi társadalom a nemzet jövő támaszait nevelő 25 ezer tanítót, s miért talál mindenfelé süket fülekre a tanítóság jogos panasza s méltányos követelése?

A füleimbe hangzott szavak megrázkodtatták egész valóm; az igénytelen to-lalazati, de mélyen érző madár nemcsak el-találta, hanem szavakba önté gondolataimat s önkéntelen intézetem hozzá e kérdést: — hozzét tudod, hogy gondolataim tárgya az, mit elmondottal?

— Lelkedbe látok, — volt kérdése-mre a felelet, s a nélkül, hogy szűnetet tar-tott volna a gerle, tovább folytató: — Ott-hon boldog család körben élsz, szerető nő, szeretett gyermekek vesznék körül s lel-keid mégis súly nyomja, szived mégis fáj, mert önmagad és kartársaid nem találók méltánylást a társadalomban.

Igazá volt szőszereint; csak most tud-tam magam is, mi fáj szívemnek, mi nyom-ja lelkemet, csak most, midőn azt kifejezve tárta föl előttem a gerle, most tudtam, hogy a tanítóság ügye az, mi boldogságomra oly zavarólag hat, s mely sóhaj kelt ki keblemből.

A szürke tollú madár megértette a sóhajt s vigasztalni kezdett: — de — mon-dá, — de ne essél kétségbe, nincs oly rossz, mi jóra nem fordulhat, nincs oly ne-hézség, melyet az erős tetterő leküzdeni nem képes, nincs oly akadály, melyet a férfias és szilárd kitartás el nem hárítana utatból, s nincs oly törekvés, mely dial-dalmas eredményhez nem jutna, ha az e-gyesül erő küzd azért; hallgass rém, fo-gadd meg tanácsomat, közöld azt kartár-saiddal, álljon össze a 25 ezer tanító, s kö-vetve azt, egyesül erővel küzdve ki fo-gjátok vívni a diadalt s titek lesz a jövő kárpótlásul a mit szenvedéseim, hall-gass rém s kövessétek tanácsomat.

— Hallgatlak, — biztositám a beszé-lőt s iskolai gyermek figyelmével kísértem minden szavát, egyetlen egy hangot sem ejtve el abból.

— Az tagadhatatlan, — kezdé tanács-adását az engem egyik ámulatból a másik-ba ejtő filozófus madár, — tagadhatatlan, hogy a mig az egyesül erő a lehetetlennek látszó eszméket is eredményhez tudja jut-tatni, addig a szétforgácsolt erő a már lé-tető eredményeket is tönkre teszi, s e ta-pasztalatból indulva ki, tanácsom az, hogy a tanítóságnak, ha eredményhez akar jutni össze kell tartania s vállal a vállhoz téve kell küzdeni igazaier, jogos követelményei-er; de a küzdelem csak akkor vezethet e-redményhez, ha annak helyesen megvá-lasztott eszközei vannak. Ez eszközök kö-vetkezők: mindenekelőtt tömörülni kell a tanítóságnak, le kell vetkőznie az egyéni ambiciót, mely válaszfalat képez a tanító és tanító között s fölébe akarja emelni a székesfővárosait a vidékének, a városait a fa-

lusinak, az igazgató- vagy vezértanítót az osztálytanítónak, az államit a felekezetének; a tanítóságnak egy tömör falánnak kell lennie, a mely behatolhat oda, a hová be kell hatolnia, s a melynek sorait szét nem verheti sem hatalom, sem ellenszenv, sem társasalmi kicsinylés. A tömörített falánnak fel kell emelnie szavát és pedig nyílt homlokkal, az öntudat adta bátorsággal s követelnie kell a megélhetéshez szükséges fizetési minimumot, követelnie kell a tanító szolgálati pragmatikát, s követelnie kell a szakszerű járásköri felügyelet gyakorlósát; s e három egység követelésének érvényesítéséhez szükséges az eszköz, mely eddig ti tanítók egészen figyelmen kívül hagytok. Meg kell ugyanis a tanító-ságnak tudnia, kik azok az országos képviselők, a kik a tanítóság igazi barátai s ezek körül kell csoportosulnia, ezeknek megválasztását kell egész erkölcsi erejével támogatni s ez az erkölcsi erő messze kiha-tó, hisz 25 ezer értelmes embernek erköl-csi ereje ez; törekednie kell a tanítóságnak, hogy a saját kebeléből minél több szaktér-ű kerüljön a törvényhozó testületbe, mert csak az tud kellően védeni valamely ügyet, a ki azt ismeri, a ki azt átérzi; nem sza-bad visszarüdenia a tanítóságnak a szellemi munka mellett még az anyagi áldozatoktól sem, hisz csak pár fillert kell áldoznia minden tanítónak s a 25 ezer pár fillér nagy dologra elég lesz, hisz a tenger maga is csak cseppekből áll. Terjesztenie kell a tanítóságnak az eszmét, hogy miként a „pap is az oltárúrlól él“, a tanítónak is hi-vatása után kell megélnie és pedig a tár-sadalom által töle megkövetelt módon s ha ezt a társadalom lehetővé nem teszi, oda kell hatnia a tanítóságnak, hogy a jövő nemzedéke e hálátlan s még csak a meg-élhetést sem biztosító pályától távol maradjon, mert csak akkor fog a tanítóság érte-ke valóban meitányoltatni, ha hiányát fogja érezni a társadalom a tanítóságnak. De hozzáteszem: ez legyen küzdelmeknek a legutolsó fegyvere s csak akkor vegyétek kezetekbe, a mikor a kényszerhelyzet fog arra utalni, a mitől jó szellemetek meg fog őrüzni, ha előbb elmondott tanácsaimat pontosan teljesíteni fogjátok.

Elhallgattok. E percben érkezett meg a gerlemama s a viszontlátás édes örömei között turbékoltak együtt, nevettek együtt s étezték meg felebrédt pelyhes kicsinyei-keket, én pedig felállottam, szőttekintettem, a nap sugarai már rég eltűntek a hegyek között s az alkony szőkülete elzártá szemeim elől a látóhatárt; megindultam haza-felé, egész uton gondolkozáva a hallottak felett s lelkem megkönnyebbült, midőn sze-rező enyém közé léptem.

Azóta minden percben hallom a ger-lepár turbékolását, minden percben hallom az adott jó tanácsot s minél tovább hall-gatom, min-l többször hallom, annál inkább meggyőződöm azok helyességéről, csupán azzal nem vagyok tisztában, hogy valóban a gerle szájából hallottam-e, vagy lelkem sugalma által feivert fantáziám hangjai voltak-e a szavak; azt azonban bizton tudom, hogy akár a madár mondta ei, akár képzeletem, de mindenesetre a való lett elmondva s így mondtam én is el a kar-társaimnak, ha regge alakúnak látszik is az így mondtam el nekik: „A való fantáziáját.“

Erős Szilárd.

Törvényszék.

A bácskai banda. Nagy pénzhami-sító banda bünpöröt kezdte esőtörtökön tárgyalni a budapesti törvény-szék Kálosy József elnökölte alatt. A vádlottak padjan tizenkilenc bácskai sváb földműves és mesterember ül, a kiket Englert Ferenc, egy bankóosi-nalásért mar fegyházat próbált furfan-gos esztergályos ugratott be a szövete-

ségbe. A 19 vádlott több egymástól független csoportot alkotott, melyek-nek mindegyike a saját felelősségére és veszedelmére dolgozott. Tízest, ötöst, egyforintost próbáltak hamisítani. A pres alól kikerült példányok azonban oly nyomorult utánzatok voltak, hogy azokat — mint egyik vádlott mondja — „a vak sem fogadta volna el jó pénz helyeit.“ Ép ezért a bíróság a vádlottakat, névszerint Englert Eeren-czet, Schatzl Jánost, Ósz Ferenczet, Mautz Istvánt, Seeman Márkot, Báron Józsefet, Báron Pétert, Milyityev Lázárt, Klencz Vinczét, Groch Józsefet, Lórencz Józsefet, Weinrauch Györgyöt, Schvager Mihályt, Rigler Jakobot, Andrits Blatát, Janác Istvánt, Rohács Lajost, Rohrbacher Györgyöt, és Klein Karolyt, kik valamennyien palánkai, bácsi és bukini békés adófizelő polgá-rok, csupán a pénzhamisítás büntette-nek kísérlete címén helyezte vád alá, kivéve Englert, ki a bünszövetség lé-tesítése miatt a btkv. 205. §-a alapján is vád alatt áll. A vádlottak most nemcsak a rosszul sikerült pénzt, de azokat a jó öveneseket meg a tizese-i siratják, a melyeket a mesterséghez való számszámokra tőlük Englert kiosalt. A vád ellenében dr. Kenedy Géza és dr. Weber Samu védi őket. A vádha-tóságot dr. Halász Lajos kir. alügyész képviseli.

A végtárgyalást aligra befejezhe-tik ezen a héten. Az első nap a vád-lottak nacionalejának felvételével és két tanu kihallgatásával telt el, kik a banda kézrekerítése tekintetében tettek vallomást. Ezek: Nagy Mihály osendör-örnmester és Bayerle János bukini jegyző. Az utóbbi szerint Weinberger Lajos, a falujabeli zsidó tanító fedezte fel előtte a pénzhamisítókat, a kik Weinberger „rajzmester“nek akartak szerződteni. A jegyző azt mondta Wein-bergernek, hogy szinleg csapjon fel, az-tán ha egyszer munkában lesznek, ér-tesítse. Így is történt. A jegyző rend-őrökkel benyitott a műhelybe, a hol Weinberger épen egy mintatizest pin-gált Englert instrukciói szerint. Kálosy elnök kérdéseire Englert beismerte, hogy letartóztatása ily körülmények között történt.

Közgazdaság.

„The Gresham“ életbiztosító társaság Londonban. A társulat évi jelütése, mely az 1892. évi deczember 31-én befejezett 44-ik üzletévre szól, és a részvényesek 1893. évi május 30-án tartott rendes köz-gyűlése elő terjesztett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az elmúlt időszak eredménye rendkívül ke-zedzőnek mondható. A lefolyt 18 havi üz-let időszakban a társasághoz 15,206 bi-ztosítási ajánlat érkezett 125.732,050 frankra, melyek közül elfogadtatt 13,091 db 102.636,475 biztosítási összeggel, és erről a megfelelő számu kötvény ki is állítatott. A díjbevételek, levonva e visszbiztosításért fizetett összegeket, 25.753,415 frank 42 cts-ra rugtak, a miben a 3.744,277 frank 19 cts-ot tevő első évi díjak befoglaltatnak. A kamatszámla mérlege 7.690,808 frank 01 cts-et tett ki, és a társaság jövedelmét a

díjbevételkel együtt 33.444,343 frank 43 cts-ra emelte. A társaság az elmúlt évben 12.908,048 frank 96 cts-ot utalványozott oly követelések alapján, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek; lajárt kiházasítási és vegyes biztosításokra 2,801,155 frank 43 cts-ot, kötvények visszavásárlására pedig a tizennyolcz havi időszak alatt 1,809,171 frank 57 cts-ot fizetett ki a társaság. A biztosítási és járadék alapok 7,922,421 frank 77 cts-al gyarapodtak. Az aktívák főösszege a lefolyt tizennyolcz havi időszak végével 1882. évi decemberben 31.125,305,150 frank 63 cts-ra emelkedett. Tőkebefektetések: 49,525 frank 52 cts angol állami papirokban, 401,616 frank 77 cts indiai és gyarmati kormányok értékeiben 19,584,867 frank 40 cts idegen államok értékpapiraiban, 253,396 frank 14 cts vasuti részvények, elsőbbségek és garantáltak, 61,191,868 frank 02 cts vasuti és egyéb kölcsönkötvényekben, 17,536,889 frank 18 cts a társaság ingatlanaiiban (ezek közt vannak a társaság budapesti és bécsi házai), 5,328,350 frank 43 cts jelzálogokban, és 20,958,747 frank 16 cts különböző értékekben. A lefolyt év üzleti eredményéről szóló kimutatás fényes tanúságot tesz az intézet folyton meglévő virágzásáról, szigorú szoliditás, a legnagyobb szabadelvűséggel párosulva vezérlik az intézetet üzleti működésében. E tényezők szerezték meg a „Gresham“-nek az a rendkívüli bizalmat, melyben őt a biztosító közönség reszesíti, az a szabadelvű és szolid üzleti eljárás hódította meg részére a nagy közönséget és szerezte meg számára évek hosszu során át azt a közkedveltséget és népszerűséget, melynek ma örvend s amely az intézetek sorában legmagasabb polczra emeli. Egytől egy szabadelvű feltelei közül ezuttal azon jelentékeny új határozmányát emeljük ki, mely szerint a biztosított összeg halálesetkél még az esetben is minden levonás nélkül fizetetik ki az illetékes félnek, ha az elhalozott öngyilkosság, párbaj vagy bíról ítélet folytán mult volna ki, egyetlen feltételül kötvén ki, hogy ily esetekben a biztosítás 13 hónapig érényben volt legyen. Hasonló fontosságú továbbá a „Gresnam“ legújabb határozmányja mely szerint valamennyi nála kötött biztosítás, ha a korbizonuitás megállapított és a díjak rendszeren befizetteknek, tényleg a biztosítás napjától kezdve megtámadhatlan. Figyelemreméltó végre az előny is, melyet a „Gresham“ az összes konkurrens-intézetekkel szemben nyújt a biztosítottjainak az által, hogy mátol fogva oly kötvényekre, melyeknél a biztosítás 15 éven alóli tartamra kötetett, már két évi fennállás után kölcsönt ad. vagy az oly kötvényeket hasonló értékben visszavásárolja. Azon állandó progressió, mely a „Gresham“ óriási fejlődésében évről-évre észlelhető, biztos alapot nyújt arra nézve, hogy ez intézet a jövőben is folytonos haladásra számíthat.

Irodalom, művészet.

A „Képes Családi Lapok“ 30-ik száma ismét rendkívüli érdekes tartalommal és gyönyörű illusztrációkkal jelent meg. Irodalmi munkásaink legelőkelőbbjeinek neveivel találkozik benne; nevezetesen Sziklay János folytatja „Az agyagosi híd“ című hatásos elbeszélését; Tolnay Lajos egy érdekes rajtot közöl az iskolai életből „Az első fu“ cím alatt, figyelmet érdemel egy

stájer népmóda Murányi Kornélia átdolgozásában. Hangulatos költemények közhasznú cikkek, mulattató apróságok egészítik ki a szám tartalmát. A „Képes Családi Lapokat“ a legmelegebben ajánlhatjuk olvasóink figyelmébe, mert nem csak a legjobb, hanem a legutányosabb heti lapok egyike. Kiadóhivatal Budapest V. ker. Nagykörönc utca 20 sz. Mutatványszámok bárkinek ingyen és bérmentve küldetnek.

„Kortársak“, „Zeitgenossen“, „Vekodruhovia“ cz. a. a magyar német és tót ifjuság és nép számára Körösi László dr. fővárosi író és főreáliskolai tanár szerkesztésében és kiadásában egy új füzetes irodalmi vállalat indul meg, mely hazafias és tanító irányánál fogva méltán megérdemli az olvasó közönség pártfogását. A Franklin-Társulat nyomdájában készült díszes füzetek mesteri kivitelű arckép és művészi czimlap fogja ékesíteni. Az 5-10 ivre terjedő füzetek a fejedelmek közül népszerű nyelven be fogják mutatni három hazai nyelven a következőket: XIII. Leo. Ferenc József. Erzsébet. Ferenc Ferdinánd József főherceg. Victoria angol királynő. II. Vilmos német császár. III. Sándor orosz czár. Umberto olasz király. II. Lipót belga király. II. Oszkár svéd-norvég király. Abdul Hamid török császár. IX. Keresztély dán király. XIII. Alfonso és Krisztina. Károly román király. Sándor szerb király. György görög király. Károly Ferd. portugál király. Ferdinánd bolgár fejedelem A főpapok közül: Vaszarj K., Császka György, Samassa J., Schlauch L., Hornig K., Hidassy C., Zalka J., Dulánszky N., Schopper Gy., Meszlényi György, Steiner Ferenc, Bubicz Zs., Dessewffy S., Bende J., Rimely K., Cselka N. érsekeket és püspököket. Az államférfiak közül: Kosuth, Tisza K., Wekerle, Szilágyi, Apponyi, Eötvös, Ugron, Berzeviczy, Zichy N., Eszterházy M. M., Csemegi, Szilágyi, Zichy Jenő. Írók: Jókai, B. Bajza Lenke, Nogáll J., Tutsek Anna, Tóth L., Szilágyi S., Szász K., Gyulai P., Vadnai K., Vajda J., Falk M., Bakcsay S., Ágai A., Horváth Gy., Rákosi J., Szana T., Abrányi, Bartók, Kaas, Endrődi Erődi B., Mikszath, Váraday A., Herczeg, Karczag stb. Művészek: Munkácsy, Zichy M., Litz, Benczur, Wagner, Roskovits, Lietzenmayer, Stróbi, Zala, Zichy S., Paulay, Prielle Jászay M., Márkus E., Török J., Blaháné, Kürty Kl., Újházy, Nagy, Mihályfi stb. Tudósok: Pulszky, Brassay, Vámbéry Eötvös, Szécheny, Szily, Thaly, Szinnyei, Szabó, Fraknoi, Knauz, Pór, Dankó, Széchenyi, Lóczy. Herman, Beöthy, Schvarcz, Abrányi, Nagy J., Szarvas, Timon, Czizler stb. Külföldi nagyok: Bismarek, Edison, Carnot, Gladstone, Mommsen, Virchow, Lindau, Müller, Cantu, Rossi, Flammarion, Pasteur, Koch, Rothschild, Mattejo, Zumbusch, Joachims, Sarah B., Duse, Sarasate, Vudi, Mascagni, Ibsen, M. Troain, Tolstoj, Zola, Sardou, Ohnet stb. Egy-egy füzet bolti ára 30 kr. Öt füzetű ára egy forint, mely összeg a szerkesztő-kiadó nevére (Bpest, Andrassy-ut 25. sz. a.) küldendő.

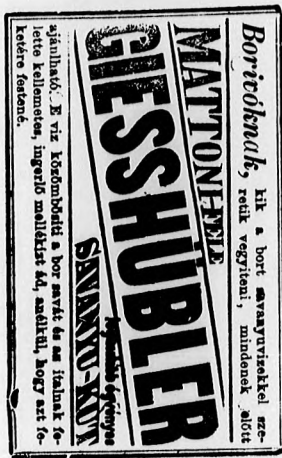
Szerkesztői izenetek.

Sch. L. Zsabya. B. sorait későn tettett a postára tenni s így a tudósításnak már nem vehettük hasznát. Csütörtöki lapunkban már benne is volt az eset. Valamelyes sietséggel többre mennék.

B-y H-n. (A „látogató!“ „Fénylítés“) Megkaptuk köszönettel. Közre fogjuk adni.

Hapci. Kula. Az új név alatt fog megjelenni. Tessék figyelemmel kísérni s majd annak idején kérni a lapot.

Nyilttér. *)

*) E rovat alatt közlötté kért nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetések.

7670. tk. 1893.

III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a bresztováci takarékszövetkezet végrehajtónak Spiegel Ferenc végrehajtott szennvedő elleni 600 frt tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtásügyében a zombori kir. törvényszék (és az apatini kir. járásbíró) területén lévő s O-zstapár község határában fekvő az o-zstapári 1690 számú tjkönyvben foglalt és Spiegel Ferenc néven álló 1626/a hrsz. 3 hold 50 □-l térságú birtokrészletre az árverési 908 frt ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1893. évi augusztus hó 3-ik napján délelőtti 10 órakor O-zstapár község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 90 frt 80 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban 1893. évi július hó 2-ik napján.

A zombori kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

RAICS bíró helyett:

Radány,
kir. törvényszéki bíró.

Winterberg-intézete

Bécs. Währing Cotagge-Anlagen.

Nagy lánynevelde comforrtal berendezve. Szép tanító-, háló és társalgó termek. — Pompás kert stb. — Egészséges fekvőes államilag elismert bizonyítványok.

Tulajdonosa

Winterberg Mária úrnő,
Coblentz-ből a Raina mellett.

Egyedül és segély biztos

elvezett vagy elgyengült férferőnél (Impotenzia) az új cs. és kir. szabadalmazott készülekkel. Észre nem vehető, külsőleges, jól állás mellett ártalmatlan, kellemes az ingerlést kizáró gyógymód.

Hirneves tanárok elismerő okiratai és legmeglebbebb orvosi ajánlatok.

Teljesen felgyógyultak hálaíratainak ezrei érdek nélkül ajánlják használatát.

Postai szétküldés és csomagolás titoktartó. Tartalom és szállító ki nem vehető.

DR. CARL ALTMANN

Wien, VII. Mariahilferstrasse Nr. 70.

Röpiratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

KLYTHIA a bőr ápolására az arczbőr szépitése és finomítása ZSIRPUDER Legelegánsabb fehér, rózsaszínű vagy sárga színű toilette-, bál- és salonpuder.

Vegyileg megvizsgálta és ajánlta

DR. POHL J. J., cs. kir. tanár Bécsben.

Elismerő levelek a következő hölgyektől:

TAUSSIG GOTTLIEB Wolter Sarolta, a cs. kir. udvari színház tagja Bécsben.
finom Beeth Lola, a cs. kir. udvari opera tagja Bécsben. Schlä-
TOILETTE SZAPPANOK ger Antonia, a cs. kir. udvari opera tagja Bécsben. Pál-
és mai Ilka, a Theater a. d. Wien tagja Bécsben. Odilon
ILLATSZEREK Ilona, a Deutsches Volkstheater tagja Bécsben. Ernest
gyára. van Dyck, a cs. kir. udv. opera tagja Bécsben stb. stb.
Főraktár: BÉCS Kapható a legtöbb illatszer-üzletben és gyógyszer-
I. Wollzeile Nr. 3. táiban.

Landesman Lipót

a nagymélt. Minist. által nyilvánossági joggal felruházott

VI. osztályu mag. polgári fiu-iskolája

és nevelő-intézete

(Szabadkáu. Yojnits-Dénes-ház)

a Gálfi-féle gyógyszer-tár mellett.

Ezen iskola előkészít a keresk. akadémia, középipartanoda, mintarajz-tanoda, hadapród-isk és Ludoviceum számára; képesít többféle állami hivatalra, vasuti, kereskedelmi, ipari, biztosító és pénzintézeteknél való alkalmaztatásra. Folytatólag átléphet a tanuló a gazdasági, erdészeti, állatorvosi, kö zép-intézetekbe, avagy körjegyzői vizsgát tehet. Mérsékelt díjak. Ertesítő bármikor viszbélyeggel ellátott levélbeli megkeresésre.

10—1

VILÁGHIRŰ

„Les Dernières Cartouches és Lohengrin”

féle szivarkapapír

Braunstein freres gyárából Párisban

65 Boulevard Exelmans 65.

Braunstein freres cég osakis Gassicourtban (S és O.) Franciaországban létező saját papirgyárának készítményét hozza forgalomba. Ezen nagyszerű a legújabb elveken alapuló berendezett telep készítményei a papír ipar diadalának tekinthetők.

A szivarkapapír és szivarkahüvely elárúsítására gyáriraktár helyisége

Bécsben, I, Schottenring 25. sz. a.

Az általunk a „Les dernières Cartouches“ féle papirból készített valódi francia szivarkapapír, valamint szivarkahüvely melynél minden papírtok a „Braunstein freres“ céget viseli, Zombor és környékén minden norinbergi nagykereskedésben valamint minden magyar kir. dohánytözsdeben kapható.

BRUCK és SCHLEIFER ZOMBORBAN

(főutca Sztojkovits féle ház)

ajánlják teljesen ujonan fészertelt

KÖNYVNYOMDÁJUKAT.

Elvállalnak minden e szakmába vágó munkák elkészítését, úgy mint: árjegyzékek, alapszabályok, részvények, betétkönyvek, váltó-úrlapok, czimkék, köröztvények, röpiratok kisebb-nagyobb művek, üzleti könyvek, tabelláris munkák falragaszok és gyászlapok a lehető leggyorsabban és legjutányosabb árak mellett.

— Vidéki megrendelések különös figyelemmel gyorsan eszközöltetnek. —

Az egyedüli s valódi

Csoda balzsam

ereje és hatása, melynek egy s egyedüli forrása THIERRY ADOLF gyógyszerésznél, az „Orangyalhoz” (Schutzengelhez) címzett gyógyszer-tárában kapható és pedig Pregradán, Horvátországban.

Ezen balzsam nemcsak kül- de belső betegségeket is gyógyít. Nagy hatással van. 1-ször minden tüdőhájra, és mellbetegségre, katarusra, — valamint elmérgesedett köhögésre is. 2. torokgyulladás és rekedtségre. 3-szor eltűz mindentéle hideglelést, 4. fellűnő gyorsan gyógyít mindennemű gyomor és bélbetegségeket valamint kolikát és gyomorgörcsöket 5-ször Csillapítja a fájdalmat aranyereknél melyet egyben el is távolít. 6. Jó étvágyat gerjeszt de vértisztító szer gyanánt is szép hatással bír. 7. Eltávolít mindennemű szájbetegséget és megszünteti a fogfájást és egyéb szájbajokat. 8. A gilisztának biztos megölője. 9. Ezen szert használni lehet biztos gyógyszerként minden néven nevezendő sebek gyógykezelésére. 10. Az ily házirovasság, mely kül- és belbetegséget egyaránt legrövidebb idő alatt sikerrel gyógyít, mint nélkülözhetlen háziorvoságnak tekintendő és beszerzendő, melyből egy próba üvegecskének használata után, meggyőződést szerzend mindenki, hogy ezen fent körülírt csudabalzsam mint nélkülözhetlennek fog bizonyulni, — miért is a következőkre figyelmet fordítani kérünk: minden egyes üvegecske dugóján ezüst lemezbe ezen czím van bevésve: „Thierry Adolf gyógyszerész” az „Orangyal”-hoz címzett gyógyszer-tárában Pregradán; az üvegecske továbbá becsomagolva lévén a használati utasításba. Mindazon hason név alatt megjelenő balzsamok hamisítványoknak és méregtartalmuaknak p. o. „Aloe” stb. mérges zágyvalóknak tekintendők. Elárúsítók szép százalékban részesülnek. — A hol raktárom nem létezne, onnan kérem directe hozzám „Thierry Adolf az „Orangyalhoz” címzett gyógyszer-tárhoz” intézni a megrendelési levelet.

A szétküldések bérmentesen eszközöltetnek az egész Osztrák-magyar birodalomban: 12 üvegecske vagy 6 dupla üveg 5 korona 60 „ „ 30 „ „ 15 „

A szétküldés csakis az összeg előleges be- küldése vagy utánvét mellett eszközöltetnek, Thierry Adolf az „Orangyal”-hoz címzett gyógyszer-tár tulajdonosánál Pregradán „Rohitsi savanyu vízforrása mellett, Raktárak a következő üzlet-tulajdonosoknál léteznek: Vértes L. gyógyszerész Lugoson. Prágán Fanta Max, Fürst J, Tenibsch A. gyógyszerészeknél, Tepel-Stiften Zembach F. gyógyszerésznél, Pardubitzén Preuner Th. gyógyszerésznél. Moltheimban Grim J.-nél Neu-Strasnitzen Zimmerhaki J.-nél Grottauban Brody C.-nél, M. Weizkirchenben Kriglstein J.-nél, M. Altstadthban Hoffmann M.-nél és C. Hof-nál, Wagstadt Schönik H.-nál, Prágarbeuban Stulik Th.-nél, Német Hajduhan Csernia J.-nél és Promie-viz J.-nél Temesvárott Jahner R.-nél Holonitz L.-nél. Braducan Dorog S.-nél, Ó-Kéren L. Sigmundnál, Zágrábban Piesics J.-nél és Mittelbach S.-nél, Krizevaiban Suehamel N.-nél, Eszéken, Dávid J.-nél Nasicon Rozenfeld G. gyógyszerésznél, a honnan ezen gyógyszer szintén megrendelhető.

6-1

Legjobb védőszer járványos

betegségek ellen!

Előmozdítja az emésztést.

A köhögési ingert enyhíti.

Olcsó árak.

Leírások ingyen.

Főraktár: Budapest. V., Lipót-körút 21/a.

Igazgatóság: R a d e i n-fürdőben (Styria.)

Hazánk legkedveltebb savanyuvice

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kittinó szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak szinét nem változtatja. — Természetes ízét kellemesé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termett savanykás borokhoz kiváló előnyönek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvice.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendeltem s jó szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékonybélnek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.

Budapest, 1892. márczius hava. Dr. Kélli Károly, ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrást kittinó sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül határozottan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvicek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstátálhattam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványuvicek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetlen kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegjeimnek ajánlani; a körjávalat, melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.

Adja Isten, hogy a külföldi hasonezeira alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványvíz-forgalmából.

N.-Szalonta, 1892. október 20.

Járás és Bilharm. t. b. főorvos.

A kolera-megbetegedés ellen préservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában, fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Országos
főraktár

Édeskuty L.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

cs. és kir. és
eserb kir. udv.
ásványvis-
szállítónál.